

Bogata colecție de piese de breaslă existentă la Muzeul de Istorie din cadrul Muzeului Național Brukenthal Sibiu, este una dintre cele mai variate și interesante colecții din țară. Ea ne-a ajutat să cunoaștem istoria acestor bresle, modul lor de organizare și funcționare, stabilirea legăturilor între producători și cumpărători; evitarea concurenței meșterilor nebreslași precum și încadrarea tuturor meseriașilor în breaslă deoarece, „fiscul avea venituri însemnate din dările, taxele, cadourile la ce erau obligate breslele”¹.

Printre obiectele de breaslă: sigilii, steaguri, lăzi și table de breaslă, platouri, căni, pahare, farfurii, în colecție mai sunt și cca 600 documente ale breslei pielarilor ce provin din donația făcută în anul 1963 de W. Schiesser, „descendent al ultimului staroste al acestei bresle”².

În cele ce urmează vom prezenta un document din secolul al XVIII-lea prin care Uniunea pielarilor sibieni apelează la sprijinul comitelui Michail von Brukenthal în divergența ivită cu un cordovan din Brașov ce intenționa să devină membru al breslei cu drepturi depline. Documentul frumos scris probabil de un secretar specializat a face acte de mână, în caractere gotice, cu litere rotunjite, pe o hârtie cu filigran este datat Sibiu 25 septembrie 1797³. Începutul este făcut cu exprimarea unor tipice formulare de laudă și salut la adresa comitelui „împuternicit de cele mai înalte instanțe de a apăra și confirma privilegiile și articolele prezentate de noi anterior”⁴.

Conținutul documentului, însumat în cele 4 file este redactat prin folosirea limbii perioadei respective din mediul urban. Nu cuprinde semne de validare, semnături, autografe, sigilii, ceea ce presupune a fi o copie după original. Importanța documentului este mai reliefată cu cât se confirmă că pielarii sibieni cunoșteau preocupările baronului Brukenthal în promovarea meșteșugarilor sași și a breslelor lor, precum și pentru apărarea privilegiilor meșteșugărești.

Cu această convingere Uniunea breslei de pielari se adresează comitelui națiunii săsești, nepotul baronului, pe care îl considera adeptul aceleiași mentalități, prezentând riscul unor imixtiuni ce le-ar putea îngreuna întreaga lor activitate. Prioritare, spre rezolvare, sunt două probleme mai delicate ce amenința breasla pielarilor. Prima problemă, dar cea mai importantă, se referă la intenția unui cordovan⁵ încurajat și recomandat de magistratul din Brașov să fie acceptat de către Universitatea săsească în breasla pielarilor sibieni cu dreptul de ași practica meseria deși el nu a învățat legal acest meșteșug. Mai mult se menționează în document, „el nu a excelat nici în breasla pielarilor din Brașov deoarece publicul și piața nu este mulțumită de produsele și obiectele de pielărie măiestrite”. Se amintește că „pe întreg teritoriul săsesc nu a existat o colaborare între pielari și cordovani căci una este să fi pielar și să prelucrezi piele crudă în orice obiect finit și altceva să fi cordovan și să dai numele de cordovan pielei

¹ Ștefan Pascu, Meșteșugurile din Transilvania până în secolul al XVI-lea, București, 1954, p. 317.

² Th. Nagler, O colecție de documente a breslei pielarilor din Sibiu, în Studii și Comunicări, vol. 13, Sibiu, 1967.

³ Muzeul de istorie Sibiu, Doc. Nr. inv. M 7154/27.

⁴ Ibidem, f. 1.

⁵ Cordovan, cordovene – piele fină pentru încălțăminte de lux.

prelucrate (obiectelor din piele prelucrată)”⁶. Cu atât mai puțin acest cordovan „virtuos” nu poate să prezinte obiecte de pielărie „măiestrite” ci numai unele de calitate mai slabă.

Cea de-a doua problemă, se referea la faptul că virtuosul concurent lucra cu piele importată din Moldova pe care o depozita și apoi o revindea altora. Dacă importa, se menționează în document, piele pentru nevoi personale și o transforma în produs finit (încălțăminte) ar putea să vândă produsul prelucrat, dar nu și materia primă importată. Prin această plângere pielarii din Sibiu doreau să-l împiedice pe cordovan să fie inclus ca membru în breasla lor și să evite cele întâmplute în orașele Bistrița, Brașov, Sighișoara când sunt acceptați în breaslă unii cordovani, rămânând constanți în criteriul de bază – criteriul etnic.

Uniunea pielarilor se mai opunea pe de-o parte datorită cerințelor limitate ale pieței de desfacere iar pe de alta să reducă concurența străină, (a acelor care nu făceau parte din breaslă). Implicit ei se luptau să asigure și un venit sigur pentru breaslă și membrii ei, deoarece aveau de înfruntat și concurența meseriașilor necuprinși în breaslă – așa numiții cârpaci. Apoi înființarea unor ateliere mai bine dotate și mai eficiente, receptivă atât la progresul tehnic cât și la noutățile modei ce veneau de la Viena, constituiau deja o altă serioasă concurență pe piață iar breslele încercau astfel chiar și pe cale administrativă să atenueze această concurență. Lectura documentului conturează că existau relații comerciale serioase cu Moldova și că breasla pielarilor nu era străină de ele ori ostilă acestora.

Spre deosebire de alte perioade, când conducerea breslei cerea chiar interzicerea activității meseriașilor ce nu erau membrii ai ei și închiderea atelierelor acestora, actualul document ne dezvăluie o oarecare deschidere spre concurență (acceptarea activității cordovanului cu produse de încălțăminte pe piața sibiană), dar se opune hotărât „concurenței neloiale” pe care el o făcea prin comerțul cu materie primă. Ceea ce breasla păstrează de asemenea cu strășnicie este dreptul de a decide singură primirea unui meseriaș în cadrul ei, știindu-se că această calitate de membru includea anumite prevederi statutare dar și obligații, pe care se pare că virtuosul cordovan nu le merita de vreme ce intenționa să intre în breaslă pe căi necinstite. Acest cordovan nu cunoștea statutul ce impunea anumite stadii de calificare și examene de demonstrare a măiestriei meșteșugărești, iar apoi, se dovedise deja, necinstit încât înainte de a deveni membru el comercializa materie primă. Deci, un membru al breslei pielarilor nu putea să fie și negustor.

Dacă am face abstracție de faptul că Maria Tereza, în anul 1774, aduce unele reglementări în rândul breslelor, iar apoi fiul său Iosif al II - lea emite și el unele ordine de reorganizare a acestora, poziția pielarilor rămâne fermă. Nu intră nimeni în breaslă fără parcurgerea fazelor de ucenicie și calfă. Nici un cordovan nu a învățat arta și tehnica meșteșugului în timp ce meșteșugarii pielari sibieni sunt reprezentanții unor meserii tradiționale.

Documentul ne adeverește că Uniunea breslei avea totuși putere și importanță pentru conducerea orașului de vreme ce se putea adresa pe cale administrativă forurilor superioare pentru rezolvarea incidentului, fără a fi nevoie de acționarea în justiție a celui reclamat.

Documentul breslei pielarilor din anul 1797⁷ constituie un articol, o piesă importantă a colecției noastre și confirmă multiplele conflicte ce afectau activitatea economică și viața socială din cadrul acestora. Chiar dacă s-a scris mult despre bresle

⁶ Muzeul de istorie Sibiu, doc. Nr. inv. M 7154/27, f. 2-3.

⁷ Anexa 1 după document nr. inv. M 7154/27.

este de dorit ca întreg fondul documentar din colecție să fie studiat mai amănunțit, deoarece și el constituie un capitol important în disputa continuă dintre breasla pielarilor din Sibiu cu pielarii din alte orașe, privind respectarea statutelor și stabilirea prețurilor în desfacerea produselor.

A CORDOVAN IN THE GUILD OF THE CURRIERS FROM SIBIU

Abstract

The published document comes to clarify the closed system of the guild, very difficult for foreigners to get admitted in.

By the constraints of the statute, the guild tried not to accept the craftsmen who did not follow all the stages of qualifying: apprentice-skilled worker- master.

In this case, the intervention of The Curriers Guilds Union from Transylvania to the Saxons committees is presented, an attempt to stop the skin imports from Moldova.

ANEXĂ

**Euer Excellenz Hoch Gebobrner Freyherr der Sächsischen Nation Comes
Gnädigster Herr Herr!**

**Excelența Voastră prea distins baron și comite al națiunii săsești
Mult stimat domn, domn!**

În toamna trecută întreaga Uniune a breslei pielarilor a avut cinstea să prezinte Excelenței Voastre numai câteva dintre cele mai importante doleanțe ale ei și să vă roage să-i acordați ajutorul.

Excelența Voastră a declarat că este împuternicit de cele mai înalte instanțe de-a aproba și confirma privilegiile și articolele prezentate anterior de noi. Această afirmație atât de importantă ne-a umplut pe toți de bucurie și speranță și ne-a încurajat să vă expunem toate imixtiunile în meseria noastră care produc suferințe întregii noastre uniuni. Până când vom realiza întreaga listă a acestor imixtiuni, să ne fie permis să vă arătăm numai două probleme și să vă rugăm să ne acordați ajutorul.

În primul rând se știe probabil cum și în ce fel un cordovan, încurajat de magistratul Brașovului s-a declarat, contrar privilegiilor noastre, drept demn de ași practica meseria și a fost recomandat de a fi primit în breaslă ca meșter pielar de către Universitatea săsească să i se permită să exercite în breaslă meseria ca meșter cu drepturi depline deși nu învăța-se niciodată legal acest meșteșug. Niciodată breasla pielarilor din Brașov, nu a reușit să satisfacă publicul și piața brașoveană cu produse de pielărie variate și perfecte. Cu atât mai puțin „acest cordovan virtuos” poate îndrăzni să prezinte mărfuri de pielărie și să producă obiecte de pielărie măiestrite, spre rușinea noastră a tuturor. Nicăieri și niciodată în tot teritoriul săsesc n-a existat o colaborare între pielari și cordovani, căci una este să fii pielar și să prelucrazi piele crudă în orice obiect finit și iarăși altceva este să fii cordovan și să dai numele de cordovan pielii prelucrate (obiectelor din piele prelucrată).

Vă rugăm în consecință, să cercetați acest caz și deoarece vrem să expunem cele de mai sus instanței statale supreme, să ne acordați tot ajutorul și deoarece deja câte un cordovan s-a stabilit în Bistrița și Sighișoara prin situația din Brașov să le interziceți ambilor să se amestece ca la Brașov, pentru a fi primiți în breasla pielarilor.

În cea de-a doua problemă, suntem cu toții împotrivă ca ei să importe din Moldova o asemenea cantitate de piele, încât nu numai că-și umplu atelierele, ci și vând altora, în detrimentul și spre paguba breslei pielarilor.

Conform privilegiului nostru, „Privilegiul Ludovicii” și conform vechilor hotărâri guberniale și ale Universității, el poate la nevoie transforma pieile în încălțăminte dar nu i se poate permite să vândă piei neprelucrate, căci prin aceasta, încearcă să aducă breasla pielarilor la ruină totală.

Vă rugăm de aceea, să-i înștiințați pe aceștia (cordovani) că dacă ar fi importat pentru nevoile lui indiferent ce cantitate de piei și ar fi transformată în încălțăminte vor avea permisiunea de a vinde produsul prelucrat și în nici un caz pieile neprelucrate (în produs finit).

Sibiu, 25 septembrie 1797

Marea Uniune a breslelor de pielari din Transilvania

Lucy C. Colten

Hoch Geborner Lezzer, der Pächser Nation
 Comes

Ungewöhnlich! Sehr schön!

[illegible]

Lehigh

